

HÅKAN HAGWALL:

De politiska ungdomsförbunden

Fem artiklar i Svensk Tidskrift i år, publicerade i nr 8, 9 och i det här föreliggande, har behandlat de politiska ungdomsförbunden. Nu har redaktör Håkan Hagwall gjort en kommentar.

Ungdomsförbunden kännetecknas av att de måste gå en balansgång mellan självständighet och solidaritet, menar han. I vissa frågor är det nödvändigt för dem att visa solidaritet med sina moderpartier. I andra kan de vara hur självständiga som helst – vilket de, som erfarenheten visar, också är.

Sveriges historia är icke dess konungars. Det är numera lika självklart som motsatsen var det förr i världen.

En politisk rörelses framtid är inte dess ledares, skriver Göran Färm i sin artikel om det socialdemokratiska ungdomsförbundet i Svensk Tidskrift nr 8. Det är dess medlemmar och ideologi.

Så sant. Men obestridligt är att ett politiskt ungdomsförbund, sådant det uppfattas av allmänheten, dess "image" för att bruka ett mondänt ord, i hög grad beror på ledarnas personligheter. Än mer än vad som gäller för de politiska partierna.

Nog kan man ganska lätt peka ut de förbundsordförande under senare år som ligger bakom den allmänna uppfattningen av moderata ungdomsförbundet som slätkammat och väluppfostrat, av folkpartiets ungdomsförbund som argt, talfört och mer eller mindre ständigt på tvärs med moderpartiet, av centerns ungdomsförbund som antiintellektuellt och av socialdemokratiska ungdomsförbundet som gapigt och dogmatiskt. Om vpk:s ungdomsförbund, KU, vet de flesta ingenting. Inte ens att det existerar.

Denna bild av ungdomsförbunden är naturligtvis långt ifrån heltäckande, men den belyser ett allvarligt problem som är gemensamt för dem alla. Någon bred upplysning om vad de sysslar med, vad de driver för politik, förmedlas knappast i massmedia. Ungdomsförbunden är hänvisade till sig själva, när det gäller att föra ut sitt budskap.

När det däremot gäller att vinna anhängare, är man i hög grad beroende av andra, nämligen moderpartierna. I praktiken torde det i de enskilda fallen vara vanligast att den

som ansluter sig till ett ungdomsförbund gör det för att han sympatiserar med partiet. Man går med i partiet genom att gå med i ungdomsförbundet.

Ungdomsförbundens dilemma

Samtliga fem artiklar i Svensk Tidskrifts serie om ungdomsförbunden belyser ett dilemma som inget av dem någonsin kommer ifrån, balansgången mellan självständighet och solidaritet gentemot moderpartiet.

Å ena sidan måste ett ungdomsförbund leva sitt eget politiska liv, ha sina egna idéer, driva sin egen politik. Annars förtvinar det som politisk organisation och blir blott och bart en avdelning för unga partimedlemmar, vilkas främsta uppgift blir att ta på sig de delar av partijobbet som äldre medlemmar känner sig mindre entusiastiska inför – det må vara torgmöten, hembesök, trappspring med broschyrer eller begagnande av ett språkbruk som mera ansvariga politiker inte anser sig kunna kosta på sig.

Å andra sidan har självständigheten sina avigsidor. När förslagen blir alltför vilda, alltför orealistiska, alltför illa genomtänkta, slutar man ta ungdomsförbundet på allvar. Och därmed minskar ungdomens möjligheter att påverka moderpartiets politik, även om, som ofta är fallet, det är moderpartiets högtidligen stadfästa grundidéer som ungdomsförbundet dragit ut konsekvenserna av.

Ändå är toleransen ganska stor i partierna gentemot ungdomsförbundens agerande. Även om man tycker mer eller mindre illa om det ena eller andra förslaget från ungdoms-

marna, låter man dem hållas. Men det finns gränser ungdomsförbunden inte kan överskrida utan att det blir svårt att inte väcka allvarlig irritation. En av dessa är när man direkt lägger sig i partiets praktiska politik.

Så länge ungdomsförbunden håller sig till att skriva program och anta uttalanden om hur samhället bör vara inrättat, är allt gott och väl, även om samstämmigheten med vad moderpartiet anser inte skulle vara så god. Men när man övergår till att offentligt tala om hur *partiet* bör sköta sig, hur det bör agera i det ena eller andra läget, blir partifolket genast avsevärt mindre roat.

Folkpartiets Ungdomsförbund må gärna, som Olle Wästberg, tycka illa om moderater. Men när Bonnie Bernström förra våren skrev en artikel och angav tio skäl till att det var uteslutet med en regeringssamverkan mellan folkpartiet och moderaterna, gick hon för långt. Per Ahlmark blev irriterad.

En SSU-ordförande må framföra i stort sett vilka politiska förslag han vill, men om han skulle ge sig på partiets inre angelägenheter, kritisera kollektivanslutningen eller – på den gamla goda tiden – kräva utbyte av ett statsråd, uppträder han osolidariskt.

Det är klart att till slut kan även de rent politiska förslag ett ungdomsförbund hittar på bli för mycket för en partiledning. När centerns ungdomsförbund före valet krävde socialisering av läkemedelsindustrin, kollektiva löntagarfonder och uppsägning av Sveriges avtal med EG, tog ju Torbjörn Fälldin, på förfrågan, avstånd. Men det är ändå signifikativt att dessa förslag både inom och utom centern uppfattades som betydligt mindre besvärande än CUF:s mångåriga oreran-

de om att centern inte fick regera ihop med moderaterna.

Självständighet och solidaritet

Ett ungdomsförbunds politik kan aldrig realiseras. Det kan omöjligt bli praktisk politik. Ty så fort en ungdomsförbundare väljs in i en beslutande församling, får han noggsamt veta att han sitter där som representant för partiet och inte för ungdomsförbundet. Bonnie Bernström, Per Gahrton och Karl Erik Olssons förflutna ifråga om uttalanden i regeringsfrågan var betydelselöst, när de som nyblivna riksdagsmän skulle rösta om förtroende för den nya regeringen. Att i det läget inte hålla sig till partiets linje, utan ungdomsförbundets, hade varit uteslutet.

Regeringsskiftet måste innebära en omställning också för ungdomsförbunden. Moderata ungdomsförbundet var det första som höll stämman efter valet. Vid detta höll den moderata partisekreteraren ett anförande och uppmanade ungdomsförbundet till frimodighet: "Ni kan tillåta er utsvävningar, som kanske inte statsråd, riksdagsmän och andra mer åldrade politiker kan göra sig skyldiga till."

Samtidigt påpekade Lars Tobisson, att det var troligt att den uppmaning hans kolleger i de båda andra borgerliga partierna skulle vilja rikta till sina närstående ungdomsförbund torde vara av diametralt motsatt innebörd: "Nu sitter vi i regeringsställning, nu får ni sitta i båten."

Återigen är detta ett exempel på behovet av balans mellan självständighet och solidaritet. Ett parti i en koalitionsregering behöver

någon som för fram de egna politiska idéerna, som driver partiets idéutveckling framåt, utan att behöva ta hänsyn till regeringssamverkans villkor. Den friheten har inte exempelvis riksdagsgruppen, uppenbarligen inte heller en partisekreterare, vilket Lars Tobisson själv fått erfara, exempelvis när han givit uttryck åt vad många moderater har för åsikter om familjepolitiken. Ungdomsförbundet har den friheten.

Men samtidigt har också trepartiregerandet skärpt kravet på solidaritet, när det gäller partiledningens praktiska agerande.

Det vill säga: Skäll gärna på de andra partiernas förslag och propagera för våra, men skäll inte på oss, om vi under trepartisamverkans villkor blir tvungna att kompromissa. Och framförallt, börja inte hojta om att vi måste lämna regeringen, om det ena eller andra inträffar.

Att moderata ungdomsförbundet kräver utbyggnad av kärnkraften, är bara en styrka för Bohman. Det ger honom möjlighet att hänvisa till ett tryck underifrån. Detsamma gäller t ex FPU:s kritik mot beskattade vårdnadsbidrag och CUF:s domderande mot kärnkraften.

Däremot känner sig nog Fälldin inte lika tillfreds med att CUF-ordföranden Anders Ljunggren går ut och gör deklARATIONER på regeringens vägnar, förutskickar regeringsbeslut, hotar med folkomröstning, nyval och regeringskris samt utfärdar inbiter om regeringssamverkan med socialdemokraterna. Någon kan ju få för sig att det är husbondens röst man hör.

Torsten Nilsson och Ingvar Carlsson, Bertil Ohlin och Per Ahlmark, Gunnar Heck-

scher och Eric Krönmark samt, nåja förall-
del, Olof Johansson. Det är en vacker sam-
ling före detta förbundsordförande som bli-
vit stora män – eller i vart fall kommit långt.
Det är förståeligt om en och annan sentida

efterträdare grips av stora känslor.

Men inte inbillade sig Torsten Nilsson och
alla de andra att de var statsmän redan när
de var ordförande i ett ungdomsförbund ...

Ge Svensk Tidskrift som julklapp!

Presentkort kan rekvireras genom att

prenumerationsavgiften, kr 60: –, insättes å

Svensk Tidskrifts postgirokonto nummer 7 27 44 - 6

Vid beställning av fler än tre gåvopre-

numerationer är priset 50: –/prenumeration

**Angiv på girokupongen namn och adress både på er själv
och mottagaren**